

*Zdravotně-osvětové povídky a pohádky pro děti předškolního věku, odměněné v soutěži
vypsané ministerstvem zdravotnictví v roce 1945.*

OBSAH

MUDr M. Funigerová	Zdraví v mateřské škole
D. Kvičalová	O holčičce, která byla velmi neposedná
	O holčičce, která mamince všechno neřekla
E. Vavruška	Jak se Šmudla učil mýt
A. Petříková	Povídka o zubním kartáčku
A. Lord	O špinavé Ginulce
P. Hradský	O malém Peciválkovi
PhMr I. Krejčí	Zbytečná válka
A. Hanušová	Helenka už ví, jak na to
MUDr J. Soukup	Akrobat na silnici

Vydalo ministerstvo zdravotnictví na pomoc zdravotnickým pracovníkům při zdravotně osvětové práci s dětmi.

ZDRAVÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Maminka si našla práci ve velké továrně, a aby Jirka nemusel být doma sám, dala ho do mateřské školky.

Jirka se moc těšil. Tolik známých dětí, a kolik ještě neznámých! Děti z ulice mu o školce vyprávěly už dříve, když si s nimi hrál na hřišti, a teď tam konečně bude s nimi!

A už je ráno, už jde s maminkou do školky, už si hraje s dětmi, a co krásných a velikých hraček je tu! Hrají si, zpívají, cvičí-až dostanou veliký hlad, ale žádný strach, jídlo je připraveno! Paní učitelka to hlásí a vede děti do umývárny.

To je krásná umývárna! Malá umyvadélka, všichni, i ti nejmenší do nich dosáhnou. Sami smějí pustit teplou vodu, každé dítě si vezme své mýdlo a šplouchá se ve vodě. Jirka otáčí všemi kohoutky a běhá od jednoho umyvadla k druhému. Ale umývat se? Na co, vždyť nemám ruce špinavé! Když si děti hrají na dvoře, to jsou jinak černé, od sazí.

„Jirko, pěkně se umyj!“ říká paní učitelka.

„Vždyť nejsem špinavý,“ udiveně odporuje Jirka.

„Ovšem že nejsi tak špinavý jako kominík, ale přeci jen sis hrál s míčkem, který se dotýkal podlahy, rukama jsi sahal po zábradlí, po zemi, po různých věcech, a ty nejsou tak čisté jako nádobí a jídlo.“ Odpověděla paní učitelka.

„Ale já si doma před jídlem nemusím mýt ruce,“ pokoušel se Jiřík o poslední odpor.

„Víš co, Jirko? Teď si honem běž umýt ruce jako ostatní děti a po obědě vám povím, proč si musíme před jídlem mýt ruce.“ Ukončila paní učitelka. A opravdu, po jídle jim začala vyprávět různé povídky.

Malilinkaté zvířátko

Bylo jedno malilinkaté zvířátko, tak malé, že je lidské oči nemohly spatřit. Bylo ještě menší, než zrnko prachu, které vidíte vířit v místnosti ve slunečním paprsku. A to zvířátko se usídlilo právě na takovém zrnku prachu, kde bylo kolem něj ještě mnoho a mnoho místa. Prach vířil, zvířátko cestovalo na něm a všechno si prohlíželo. Vždyť právě opustilo těžce nemocného člověka, kde se mu už nelíbilo!

„Teď se poohlédnu po místě, kde je veseleji,“ řeklo si a vtom buch! Zrnko prachu dosedlo na zem.

Ale nebyl to konec. Do země uhodil míček, zrnka prachu se na něj nalepila, zvířátko vyletělo s míčkem do vzduchu, a chňap! Míč uchopila holčička. Hned sice míč hodila dál, ale prach se zvířátkem zůstal pěkně v její dlani.

„Tady se mi líbí!“ řeklo si zvířátko, „je tu teplo, prachu a špíny dost.“ A prohlédlo si dobře holčičku, na jejíž dlani sedělo. Byla veselá, hravá a usměvavá.

Vtom maminka volala: „Jano, pojď už k večeři!“ a holčička šla. Ostatní už seděli u stolu. Jana chytla do ruky chleba, máslo a začala jíst. Ale to právě neměla dělat! Zvířátko, které měla v prachu a ve špíně v dlani, marně volalo: „Nejez, ještě sis neumyla ruce!“ Ale jeho hlas nebylo slyšet.

A tak opravdu došlo k tomu, že zvířátko bylo i s chlebem snědono. A začalo naříkat. Ne proto, že bylo snědono, to mu nevadilo-naopak, vlhko a teplo mu dělalo nesmírně dobře. Ale naříkalo: „Chudák holčička, měla takové červené tvářičky, tak se radovala, a to všechno teď přestane! Já jsem zárodek nakažlivé nemoci, musím se teď usídlit v jejím tělíčku, a u koho se usídlím, ten začne stonat.“ Tak zárodek naříkal. A už se rozdělil na dva zárodky, ty se rozdělily na další dva a takhle to šlo velikou rychlostí, že za několik dní bylo zárodků v těle několik a nemoc vypukla.

Holčička už nebyla veselá. Nemluvila a neposkakovala s dětmi. Ležela v postýlce, měla horečku a bylo jí moc špatně.

Byly jste už taky nemocné, děti? Je to velmi nepříjemné. Ale nemoc nemusí být. Kdyby si byla Jana před jídlem umyla ruce, mohla teď být zdravá.

„A uzdravila se Jana?“ zeptal se Jiřík paní učitelky.

„Uzdravila, ale stálo to mnoho péče maminku i pana doktora. A nemuselo to ani tak dobře dopadnout.“

Ostatní děti seděly tiše a přemýšlely o zárodku nemoci. Lítá snad na zrnku prachu také kolem nich? Paní učitelka uhodla jejich myšlenky.

„Nebojte se, u nás máme na podlaze lino, tam se prach nedrží, a často jej umýváme. U nás jsou všichni zdraví. Zárodky šíří jenom nemocní lidé, a ti sem nesmějí.“

Děti se potom rozeběhly po zahradě, a už je zvou k obědu.

„Děti, kam půjdeme nejdříve?“ Ptá se paní učitelka.

„Umýt si ruce, umýt si ruce!“ volají děti s Jirkou vesele.

„Povíte nám odpoledne zase nějakou pohádku?“ zeptal se Jirka.

„Dobrá, povím vám pohádku o Kašlalovi a Kýchalovi,“ řekla paní učitelka.

O Kašlalovi a Kýchalovi

Viděli jste letadlo létat hodně nízko? Člověku se zdá, že se jen mihne! Obyčejné letadlo má velikou rychlost, a což teprve tryskové! To skoro okem ani nezahlednete, jak rychle letí. Jako střela!

Takové letadlo řídí odvážný pilot nebo pilotka. A kdo ví, jestli z vás taky jednou nebudou letci!

Teď jsem vám však nechtěla vyprávět o dospělých, ale zase o drobounkých zárodcích, které jsou však také dobrými sportovci, jako náš Kašlal a Kýchal.

Nejvíce se jim líbí, když se usadí na drobounké kapce hlenu, která se vytvoří v nose nebo v plicích člověka, který má rýmu a kašel. Usadí se v kapičce, zašimrá člověka v nose a „He-pčí, he-pčí!“, člověk musí kýchnout nebo zakašlat a už tryská proud kapiček, vymrštěný velkou silou dopředu. Jak se tohle líbí Kašlalovi a Kýchalovi! Letí prostorem, vítr se jich ujme, nosí je sem a tam, nahoru a dolů.

Ale už toho mají dost. „Kašlale, už přestaneme!“ Kýchal míří se svou kapkou do mohutného vzduchového proudu, který mizí v obrovské dutině. Pro drobounké zárodky to jsou dvě obrovské dutiny, pro nás děti dvě malé obyčejné nosní dírky, kterými vdechujeme vzduch do plic.

„Hop!“ a Kýchal přistál v nose. „Hop!“ a Kašlal přistál o trochu níže, někde v hrdle. „Teď si trochu odpočinu, ale jen chvíli.“ Začnou se množit, až je jich mnoho, plný nos, plný hrtan a průdušky.

Člověka to nic netěší, bolí ho nos, v krku šimrá a pálí, bolí na prsou a bolí hlava. Má rýmu a kašel. Kýchalovi a Kašlalovi trápí svého hostitele, jak jen mohou. A nejvíce se mu smějí, když se jich chce zbavit kýcháním a kašlem. „Rychle, rychle!“ svolávají se.

„Sedněte si každý na kapku a pevně se držte!“ Vtom člověka popadne kýchání a velké množství Kýchalů a Kašlalů se rozletí do ovzduší. Rozjařeně kmitají vzduchem. Šup do nosu jiného člověka, zase ven a dovnitř, až mají všichni ti lidé rýmu a kašel.

„Co myslíte, děti, jak to udělat, aby se nekašlalo a nekýchalo?“

„Nekýchat!“ Vykřikl někdo.

„Ale to nejde!“ řekl někdo jiný, „to se nedá zadržet.“

„Tak já vám to povím,“ řekne nakonec paní učitelka. „Zabránit Kašlalovi a Kýchalovi dostat se do jiných nosů a cestovat vzduchem se dá, když nebude nikdo kašlat a kýchat na druhé, když si dá kapesník před pusou. Kapesník se pak vypere-a je po zárodcích. Při rýmě a kašli ale nesmí nemocní moc mluvit na ostatní, ani chodit do školky, nebo do školy, a dospělí ani do práce. Měli by zůstat v posteli, tak se také nejrychleji uzdraví a nikoho nenakazí. Nestojíme přeci o to, aby si z nás Kašlalové a Kýchalové dělali dobrý den a šířili nemoci!“

Večer doma

Když Jirka přišel domů, měl hodně co vyprávět! Vyprávěl doma rodičům a hračkách, dětech, paní učitelce. A když maminka měla hotovou večeři, šel si Jirka umýt ruce a vysvětlil rodičům, že tím zabil bacily na své ruce.

„Paní učitelka nám vyprávěla o bacilech a špíně na rukou, a umí vypravovat spoustu zajímavých věcí.“

„Já umím vypravovat taky,“ řekl tatínek, „a před spaním ti budu vyprávět o zápalce.“

A opravdu-když už Jirka ležel v posteli, přišel tatínek a začal vypravovat:

O zápalce

Byla jedna zápalka, celá bílá, jen hlavičku měla černou. Ležela v krabičce spolu se svými sestřičkami. Bylo jí dobře, ale ještě nevěděla, co jí čeká.

Krabičku se zápalkami odvezli do obchodu, kde si ji koupila maminka jedné holčičky. Spěchala domů, jednu zápalku vytáhla, škrtna o krabičku a už měla oheň! Zapálila jí třiisky v krbu, aby bylo teplo. Oheň se brzy rozehrál, ale nemohl nikoho spálit, protože na kamna nikdo nesahal-všichni věděli, že to pálí!

Druhou zápalkou zapálila svíčku. Naše zápalka se moc těšila, až bude taky zapálená, a rozehrěje třeba oheň v krbu.

V tom ale ucítila, že krabičku bere do ruky někdo jiný, než maminka. Byla to malá holčička, která měla zakázané brát zápalky do ruky. Ale holčička byla neposlušná a taky nerozumná. Myslela si, že nikdo nepozná, že si se zápalkami trochu pohrála. Vyndala z krabičky zrovna tu naši zápalku a začala jí škrtnat o krabičku. A najednou se zápalka zapálila-a věděla, že je zle, protože holčička škrtna směrem k sobě, ne od sebe, a držela zápalku blízko očí a vlasů.

„Hod' mě honem do krbu!“ křičela zápalka. Ale bylo pozdě. Musela hořet, nemohla si pomoci. A od jejího plamene si holčička sežehla obočí a vlásky, a jak zápalku držela blízko sebe, chytla jí i její zástěrka. Holčička by uhořela, kdyby zrovna nepřiběhla maminka, která ji zabalila do deky a plameny tím udusila.

„To je smutná pohádka,“ řekl Jirka.

„Ale proč se ti nelíbí? Ještě není u konce.“ Řekl tatínek. „dopadla dobře, holčičce vlásky a obočí dorostly a se zápalkami už si nikdy nehrála.“

Jak se hádaly prsty s ústy

Jirka šel druhý den do školky. Ten den si Maruška strkala neustále prsty do pusy a Jirka se naučil od Honzika kousat si nehty. A i tentokrát jim paní učitelka začala vyprávět pohádku:

„Dobrý den, pusinko“, zdraví ústa malý ukazováček. „Jak se ti daří? Máš pěkně červené rty!“ Povídal jednou prstík pusince. „Nechtěla bys mě trochu ohřát? Jsem celý zkřehlý.“ žadoní ten prstík.

„No proč ne, jen se ohřej,“ odpoví pusinka, „třeba na tobě bude ještě kousek marmelády, jak jsi do ní sahal, a já si alespoň pochutnám.“ A tak byli oba spokojeni-prstík se ohřál a pusinka si pochutnala na zbytku marmelády.

Ale na prstíku nebyla jen marmeláda-byl celý špinavý od prachu, za nehem bylo černo. Všude se to hemžilo malými bacily a viry, které nejsou pouhým okem viditelné. Byl tu zárodek angíny, střešní chřipky a všelijakých jiných nepříjemných nemocí.

A zárodky si v puse libovaly, že je tam mnohem lépe než venku, a nadobro se tam usídlily. Zárodky střešní chřipky putovaly do žaludku a odtud do střev, zárodky angíny se usadily na mandlích. A začaly se rozmnožovat-a když jich bylo víc než dost, člověk onemocněl. Bolelo ho břicho, a v krku, nechutnalo mu jíst a zvracel.

Ale ten člověk ani netušil, že právě cucání prstů může způsobit všelijaké nemoci. Ale naštěstí si pusa připomněla, že ten prst nebyl tak nevinný. Kolikrát maminka nebo paní učitelka říká: „Nestrkej si prsty do pusy! Je to ošklivé a nezdravé!“ A mají pravdu. Proto když se prst chtěl zase ohrát, ústa jej nepustila k sobě: „Jsi špinavý a nezdravý!“ Prst se rozhněval a na oplátku řekl: „Nestojím o tebe, a už ti nikdy nepřinesu žádnou marmeládu!“ „Ale přineseš-jenže příště pěkně čistě na lžičce!“ Odpověděla pusinka.

Sjezd hrnců a lahví

Jednou večer měl zase Jirka slíbenou pohádku, tentokrát od maminky. Jmenovala se Sjezd hrnců a lahví.

„Co to je za podivný název pohádky?“ Divil se Jirka.

„Poslouchej a uslyšíš,“ odpověděla maminka a začala vypravovat: „Jednou v noci se maminka probudil, protože se z kuchyně ozývalo třískání nádobí. Potichu vstala a nahlédla dveřmi-a co neviděla! Na stole stál velký hrnec a všude kolem něj byly hrnce a hrnečky a lahve, a všichni byli neklidní. Najednou se ten velký hrnec zakolébal a řekl:

„Ticho!“ Hrnce se utišily, a hrnec pokračoval: „Svolal jsem vás z celé ulice, abychom se poradili. Takhle už to dál jít nemůže!“

„Ano, takhle už to dál nejde!“ Volaly ostatní hrnce a hrnečky z celé ulice.

„Všichni patříme k užitečným předmětům,“ pokračoval dál hrnec, „já jsem třeba hrnec na prádlo, támhle ten hrnec na polévku, v tom hrnečku vzadu se vaří čaj. Zkrátka lidem dobře sloužíme, ale v poslední době se z nás, z velké lítosti a bez naší viny, stali vrahové.“ Všechny hrnce propukly v obrovský kravál, jedna lahvička se dokonce rozplakala.

„Jak to napravit Kdo z vás poví o svých zkušenostech a navrhne, nějaké řešení?“ Ukončil své povídání ten velký hrnec.

Přihlásil se hrnec na polévku: „Jednou jsem stál na plotně a vařila se ve mně polévka. Přišla Mařenka podívat se, co to ve mně tak krásně voní a naklonila mě na sebe. Neudržel jsem se a spadnul jsem. Všechna polévka se převrhla na ni a opařila ji. Musela pro Marušku přijet sanitka a odvézt ji do nemocnice. Jsem starý dobrý hrnec, ale připadám si jako zabiják!“ Ukončil třaslavým hlasem.

Teď promluvila ta lahvička, která se předtím rozplakala: „Mě se stalo něco ještě strašnějšího. Maminka do mě nalila jedovatou tekutinu, kterou potřebovala v domácnosti, a chtěla mě schovat, ale malá Tomík si vyčíhal, kam mě dala, a napil se ze mě. Hned jej začalo pálit v krku, zvracel a taky musel do nemocnice. Jen nevím, jestli se vůbec uzdraví. Jsem z toho celá nešťastná, kdo nám jen pomůže?“

Celé shromáždění vzlykalo a plakalo. Ten největší hrnec se ale vzchopil a řekl: „Jsme sice obyčejné užitečné věci, ale musíme se postarat, aby už byl konec takovým neštěstím. Navrhují, abychom řekli maminkám, že nesmí dávat hrnce na okraj plotny, aby je děti nevztahovaly na sebe, a že lahve s jedovatými tekutinami musí zamykat do skříně. A dětem se musí říct, aby nepily nic, co jim nedá maminka a aby nesahaly na hrnce, i když třeba vypadají, že jsou prázdné.“

Shromáždění se zamyslelo a potom se jeden hrneček zeptal: „A jak jim to chcete říct, když umíme mluvit jen v pohádkách?“

To už ale maminka nevydržela, vrazila do kuchyně a zvolala: „Řeknu jim to všem já, dětem i maminkám!“ Vtom všechno ztichlo, světlo zhaslo, a když maminka zase rozsvítila, všechno už bylo na svém místě, kredence byly zavřené. Ale druhý den maminka opravdu slyšela, že je mnohem více a více úrazů, a tak napsala všechno, co v noci slyšela a rozdala to všem maminkám. Ty to zase vyprávěly svým dětem. Od té doby je v jejich městečku mnohem méně úrazů!“

Maminka skončila vyprávění a Jirka se zamyslel. Potom řekl: „O mě se bát nemusíš, já žádný jed pít nebudu, ani na sebe nepřevrhu hrnec, ale zítra to povím všem dětem ve školce a paní učitelce, aby byly děti zdravé a hrnce jen užitečné.“

O vodičce

„Milé děti,“ řekla jednou paní učitelka, „pozvala jsem dnes k nám na návštěvu vodníka. Nemusíte se ho vůbec bát, je menší než vy a je to vodník v našem maňáskovém divadle! Opravdoví vodníci nejsou, jak už určitě víte, žijí jen v pohádkách. Ale tenhle vodník mě prosil, abych mu dovolila něco vám povědět. Vodníku, ozvi se!“

Na malém jevišti se ukázal staříčkový vodníček a dětem se uklonil: „Dobrý den děti, posílá mě k vám sama vodička. Chce abych vám vyřídil, že se na vás už moc těší! Brzy bude léto, budete se ve vodě šplouchat, jezdit na bazény a na rybníky.. Že už se taky těšíte?“

A děti se těšily. Vodník ale povídal dál: „Dřív se vypravovaly povídky, že vodníci stahují pod vodu lidi. Ale vy už určitě víte, že to není pravda. Dnes se utopí jen ten, kdo neumí plavat. Vy umíte plavat?“ Zeptal se nakonec.

„Neumíme,“ řekla většina dětí. Ale vodníkovi to nevadilo.

„No ovšem, jste ještě malé. Ale ať se to brzy naučíte a nemusíte se vody bát. Dokud vám plavání nejde, používejte kruh nebo rukávky. A nekoupejte se nikdy sami. Pokud s vámi je maminka nebo tatínek, dohlédnou na vás, ale už moc dětí se utopilo, protože plavaly do hluboké vody kde nestačily a voda se jim nahrnula do pusy a do nosu.“ Vodník byl moc smutný, ale paní učitelka ho povzbudila: „Nebud' smutný, vodníčku, děti nám určitě slíbí, že budou plavat opatrně.“ Děti to slíbily a prosily, aby vodník vypravoval dál.

„Víte ale, co má voda nerada? Nesnáší, když si ji někdo z vás vezme do pusy. Je v ní totiž plno zárodků a nemocí, i když vypadá čist'ouká jako sklo!“

Paní učitelka se zamyslela a potom se děti zeptala: „je možné, aby se ty zárodky z vody dostaly do pusy ještě jinak, než polykáním?“

Děti přemýšlely, ale nakonec se nechaly podat.

„Stačí, když si třeba olíznete mokrý prst,“ řekl vodník, „nebo když budete mokřýma rukama brát jídlo do ruky, třeba jablíčko-a bacily mají vyhráno. A co myslíte, že je největší ochranou proti takové nákaze?“

„Nejíst ve vodě!“ volaly děti.

Vodník se začal loučit, ale potom si vzpomněl, že na něco přeci jenom zapomněl!

„Děti, je tu ještě jedna důležitá věc! Vodička mě moc prosila, abych vám to řekl. Víte, jsou děti, které nejdou před koupáním na záchod, a pak se vyčůrají do vody. To vodička nemá vůbec ráda, její to nepříjemné, protože se moc znečistí a potom smrdí. Děti slibte mi, že si před koupáním dojdete na záchod. Přece se něčím tak škaredým nebudete vodičce odvděčovat za krásné koupání!“

Děti přemýšlely a vzpomínaly, jestlipak někdy něco takového udělaly. Potom vodníčkovi slíbily, že to nebudou dělat a pěně se s ním rozloučily. „A přijď zase!“ Volaly ještě za ním.

Jirka své zážitky z dneška vyprávěl zase doma rodičům. Oba byli moc rádi, že se Jirka učí samé zajímavé a správné věci, a tak tatínek slíbil, že po večeři zase bude vyprávět.

A slib také dodržel.

O červeném autobusu

„Jednou se mi zdál divný sen,“ povídá tatínek. „Viděl jsem červený autobus stát na silnici. Byl prázdný, ale vypadal, jako by plakal. Celý se třásl pláčem a z očí, to byly reflektory, mu tekly slzy. Bylo mi ho moc líto, tak jsem k němu šel a zeptal se ho, jestli mu nemůžu nějak pomoci.“

O HOLČIČCE, KTERÁ BYLA NEPOSEDNÁ

To byla jednou holčička, které všichni říkali, že je velmi neposedná. Tatínek jí to říkal, maminka, dědeček i babička. A měli pravdu!

Tak ta naše neposeda, která nedovedla ani chvíli klidně posedět, pořád někde něco kutila. Nic jí nesmělo ujít a také nic nenechala na pokoji. Všecko, co doma měli, musela mít alespoň jednou v ruce. Když se k nim domů zatoulala cizí kočka, číhala na ni tak dlouho, dokud ji nechytla, a to jenom proto, aby si na ni mohla sáhnout. A tak si asi dovedete představit, jaké měla ta neposedná holčička ruce. Že byly věčně špinavé vám snad ani nemusím říkat!

Ale neposeda měla ještě jednu špatnou vlastnost-nejen, že měla neustále špinavé ruce, ale pořád si je strkala do pusy! Za to už se větší děti stydí, vidíte? Ale ona se vůbec nestyděla. Ale ono se jí to jednou přeci jen nevyplatilo-a onemocněla z toho.

A protože venku bylo moc krásně a svítilo sluníčko, moc se na tu svou nemoc zlobila. Musela ležet v postýlce, místo aby někde běhala po zahradě. A tak začala přemýšlet, jak by se co nejrychleji uzdravila.

„Kdyby tak přišel nějaký kouzelník a řekl některé své zaklínadlo, kterým by tu nemoc zahnal,“ myslala si, „anebo by mi dal nějakou léčivou bylinku..“

A neposeda se s tímto svým přáním svěřila mamince. Maminka se usmála a řekla, že pro toho zázračného kouzelníka tedy pošle.

A opravdu poslala...

Přišel hned odpoledne. Měl bílý plášť, a jen otevřel dveře, řekl:

„Tak já jsem ten kouzelník, kterého jsi si tak přála.“ Neposeda překvapením otevřela pusu do kořán a nevěděla, co říci!

„Víš, tím zázračným kouzelníkem, který uzdravuje všechny děti, je pan doktor“, řekla maminka.

A ten pan doktor-kouzelník chvíli mluvil s maminkou, a pak se obrátil na neposednou holčičku a řekl:

„Nedáváš si náhodou někdy prstíky do pusy?“

Neposeda se tak začervenala, že její tváře vypadaly jako květy lučního máku.

„Asi se ti do pusy dostal nějaký bacil ze špinavých prstů a proto jsi teď nemocná“, řekl pan doktor.

Co je to bacil neposeda nevěděla, ale jistě je to něco moc ošklivého, když kvůli tomu teď stůně.

„A ruce si po jídle myješ?“ Zeptal se pan doktor.

„Někdy zapomenu“, přiznala se holčička.

„Vidíš, vidíš“, řekl pan doktor, „kdyby sis před jídlem vždycky pěkně umyla ruce, nemusela jsi teď být nemocná a mihla sis hrát venku s dětmi. Všichni lidé si musí mýt ruce!“

Potom pan doktor napsal recept na léky, aby se brzy uzdravila.

„Ty mají zázračnou moc, uvidíš,“ řekl potom.

Než pan doktor odešel, ještě si pořádně umyl ruce, na holčičku se usmál a odešel. Léky holčičce ale moc nechutnaly, byly hořké. Protože ale věděla, že se po nich brzy uzdraví, poctivě je pravidelně jedla. A ty léky měly opravdu zázračnou moc, protože se po nich rychle uzdravila. A taktu byl najednou den, kdy maminka neposedě dovolila na chvíli jít ven.

Venku bylo krásně teplo, ale neposeda byla ještě po nemoci unavená, a tak jen seděla na prahu u dveří a rozhlížela se kolem sebe.

A v tom přišla kočka Míca, sedla si na zápraží, protáhla se, zvedla tlapku – a představte si, děti, že se začala mýt.

„Jej, naše Míca se taky myje,“ podivila se neposeda, jako by objevila bůhví jakou věc.

A opravdu, Míca se myla velmi důkladně. O kousek dál byla hromada písku. A protože byl písek zrovna prázdný, vlezly si na něj slepice a pelešily se tam, až písek lítal na všechny strany.

„Proč to ty slepice dělají?“ Zeptala se neposeda maminky.

„To aby byly čisté,“ odpověděla maminka.

„Tak i slepice se myjí, aby byly čisté,“ divila se holčička.

U písku stál rendlík s vodou, kterou maminka každý den slepicím vyměňovala, aby měly co pít. Najednou to vzduchem zašumělo a k rendlíku přiletěl vrabčáček. Opatrně se rozhlédl, jestli někde poblíž není nějaká kočka, potom vlezl do rendlíku a začal se v něm koupat.

„I vrabec dbá na to aby byl čistý!“ Užasla neposeda. Teprve teď si všimla, že i zvířátka se myjí, aby byla pěkně čistá a nestonala. A ona si někdy ani ruce nechtěla umýt. Ale teď si slíbila, že i ona to bude dělat tak. Od té doby už jí maminka nemusela říkat „umyj si ruce!“ nebo „nedávej si prsty do pusy!“

O HOLČIČCE, KTERÁ MAMINCE VŠECHNO NEŘEKLA

Byla jednou jedna holčička Věruška. Ráno, sotva oči otevřela, začala si zpívat spolu s vrabečkem, který jí seděl u okna. Dokud byla ještě malinká, jenom si tak pobrukovala, aby nikoho nerušila. Ale později se rozezpívala na celou vesnici, až se i kukačka z hodin honem chtěla podívat, kdo to tak hezky zpívá a lidé na ulici se zastavovali a ptali jejich rodičů, co to mají doma za zpěváčka. A maminka odpovídala, že to je jejich Věruška.

Ale jednou v noci maminka zaslechla, jak se Věruška v posteli vrtí, vzdychá, jako by se jí zdálo něco moc ošklivého. Honem rozsvítila lampičku a šla se na ni podívat. Ale ouvej, místo klidné Věrušky v postýlce ležela holčička s rozpálenými tvářemi a maminka jí ani nemusela šahat na čelíčko nebo dávat teploměr aby věděla, že má Věruška teplotu a že je nemocná.

„Bolí tě něco, Věruško?“ ptala se maminka ustrašeně.

„Bříško mě bolí, moc bolí,“ vzdychala Věruška, „ach ouvej, to je bolest!“

Maminka na nic nečekala a honem zavolala pana doktora, aby se na Věrušku podíval a řekl, copak se stalo a proč to bříško tak bolí. Ale jak to Věruška viděla, hned začala křičet a plakat, že pana doktora nechce, že se bojí, že jí udělá bolest, ale hned zase naříkala, jak to bříško bolí. Ale maminka nic nedbala a už byla u telefonu.

Všechno se to odehrálo hrozně moc rychle, ani se Věruška nenadála a pan doktor už byl u ní.

„Tak copak je, Věruško?“ Ptal se pan doktor. Ale za Věrušku musela odpovědět maminka, protože se holčička pana doktora moc bála. Řekla, jak moc jí bolí bříško a jak stále naříká a že ještě, než pan doktor přišel, tak že zvracela. Ale že vůbec nevěděla, co to zvracela, protože měla k večeři jen vajíčko na měkko, chleba a mléko. A potom panu doktorovi ukázala umyvadlo, ve kterém ležely nějaké slupky.

„Aha,“ řekl pan doktor, „že ty jsi jedla nějaké víno, Věruško?“ Věruška ale jen zavrtěla hlavou, že ne. Ale až jí slzy vyskočily, jak jí zase zabořelo v bříšku.

„Tak ukaž, podíváme se copak ti vlastně je.“ Pan doktor Věrušku poklepal, podíval se jí na jazyk, poslouchal na zádičkách i na prsou a potom se podíval na to bříško. Jen se ale bříška dotkl, Věruška sebou cukla. Moc jí to zabořelo. Věděla ale, že jí pan doktor pomůže a bude vědět, co jí trápí. Proto poslušně ležela dál.

„Tak, a už jsme hotovi,“ řekl pan doktor po chvíli. A zašeptal Věrušce do ucha:

„Opravdu jsi nejedla nic jiného?“

„Jedla, sousedovic Pepík dostal od strýce víno, snědli jsme ho všechno rovnou na ulici“, odpověděla tiše.

„Vidíš, vidíš,“ vyčítala maminka, „to jsi mi vůbec neřekla!“

„Však ona už to neudělá, vid’?“ zeptal se pan doktor, a hned pokračoval: „Víš, udělala jsi hned dvě chyby. Prvně jsi neměla to víno jíst neomyté vodou. A potom-nemáš nikdy ani mamince ani lékaři zatajovat, co jsi udělala nebo snědla.“ A to už pan doktor psal recept. Pak se znovu obrátil k Věrušce a řekl: „Tak tady máš medicínku, pěkně ji užívej a budeš brzy zase jako rybka. Ale pamatuj si-ovoce jez vždycky jen dobře omyté!“

Druhý den už bylo Věrušce lépe, a za několik dní už zase mohla s Pepíkem ven.

Pamatujte si, děti, jako Věruška: OVOCE JEZTE VŽY JEN PEČLIVĚ OMYTÉ VODOU A PANU DOKTOROVI ANI MAMINCE NIC NEZATAJUJTE!

JAK SE ŠMUDLA NAUČIL MÝT

Kočičce Míce se narodila tři koťátka. To bylo radosti! Jedno bylo bílé jako sníh, druhé černé jako uhel a třetí bylo dokonce dvojbarevné, pěkně černobílé. Radost měli hospodář i hospodyně, radost mely i jejich děti, že si mají s kým hrát. Ale největší radost měla přeci jen Míca. O koťátka se pěkně starala, jakoby to byly nejméně kočičí princezny, a koťátka rostla jako z vody.

A přiblížil se den, kdy je maminka Míca odvedla do opravdové kočičí školy, kde se koťata naučila příst, zpívat, hrát si s klubkem nití a hlavně-lovit myši.

Bělostné malé Míce a černému Mourkovi se ve škole líbilo, horší to ale bylo se Šmudlou. Divíte se, proč mu maminka dala tak divné jméno? Ono to vlastně nebylo jeho jméno, ale přezdívka, kterou mu dali spolužáci ve škole. Ve skutečnosti se jmenoval Černohlávek, protože měl černou hlavu a celé tělo bílé.

To bylo tak. Černohlávek také rostl jako z vody, byl chytrý jako Míca s Mourkem, jenom v jednom zůstal pozadu. Báł se vody a když ho maminka chtěla umýt, plakal a prskal, prosil a dupal, stříkal kolem sebe, zlobil se a zase plakal, ale sáhnout na sebe nenechal. Sestřička a bratr se mu smáli, smály se mu i děti ve škole a kamarádi, smály se mu slepičky a prasátka, i kohout, husy, kachny, až si na to všichni zvykli, přestali Černohlávka přemlouvát-a říkali mu Šmudla.

A Černohlávek si to jméno zasloužil, byl ušmudlaný jako nikdo jiný na celém dvoře!

Šmudla měl mlíčko rád stejně, jako jeho sourozenci, ale protože si nikdy neumyl pusu, zůstaly mu tam šmouhy a vypadal jakoby měl vousy. Dlouho však bílou pusu neměl, saze a prach z cesty mu ji zase obarvily na černo. Ani maminka a ani pan učitel s ním nic nesvedli.

Jednou do třídy vešel pan ředitel a rozhlédl se po třídě. V poslední lavici si všiml umouněného Šmudly a řekl panu učiteli: „Myslel jsem si, že učíte samé malé žáčky, a támhle vidím nějakého vousatého dědu.“

Všichni se dali do smíchu, i pan učitel se smál a než se Šmudla nadál, mrkl pan ředitel na ostatní koťata, ta chytila Šmudlu za všechny čtyři pracky a strčila ho pod vodu. Tam Šmudlu pořádně vymáchala a vydrbala. Šmudlu to ale rozzlobilo. Škubl sebou, všechny školáčky postříkal vodou a upaloval ze školy. Utíkal hodně daleko za školu, aby ho nikdo nechytil. Potom ho ale popadla lítost, sedl si za vrátka a skoro se rozplakal.

„Všichni mi ubližují a nikdo mě nemá rád,“ myslel si. „Copak za to můžu, že ta voda je tak studená? Ne a nebudu se mýt! A do školy už nikdy nepůjdu, najdu si jiné kamarády, však jich je na dvoře dost!“

Dupl si a otevřel vrátka do dvora. Proti němu zrovna mířilo hejno hus.

„Se šmudly si nehrajeme, my čistotu milujeme!“ štěbetavě odpověděly husy a se smíchem se vybatolily ze dveří.

„Hloupé husy,“ pomyslel si Šmudla a zamířil k hejnu kachen.

„Rozhněval jsem se na koťátka, buďte mými kamarádkami!“

„Ga, ga, ga,“ zasmály se kačky. „Ani za nic, Šmudlo milý, vždyť bychom se ušpinily!“ A kolébaly se dál.

„Hloupé kachny, celý den se brouzdají ve vodě, to není nic pro mě.“ A loudal se dál po dvoře. Najednou uviděl kohouta, jak vybírá zatoulaná semínka na smetišti.

„Rozzlobil jsem se na koťátka, kohoutku, tebe jsem si vybral za kamaráda, protože taky nemáš rád vodu.“

„Cože?“ Zakokrhal kohout. „Umouněnce nemám rád, s těmi nejsem kamarád!“

Šmudla se raději klidil z cesty, protože kohoutek bojovně postavil rudý hřebínek a to nevěstilo nic dobrého. Chtělo se mu zase plakat. Tak vida, zvířátka na dvoře se mnou nechtějí kamarádit. Čím to jen je? Ale ani k mamince se mu nechtělo jít. Myslel si, hlupáček, že i ona ho má ráda míň, než Mícu a Mourka.

Tak se loudal dál, až uviděl psíka Punt'u. „Zkusím to ještě jednou,“ myslil si Šmudla, a zamířil k boudě.

„Punt'o, buď mým kamarádem, budu ti dávat trošku svého mléka!“ Ale Punt'a místo odpovědi zaštěkal:

„Utíkej než zvednu pracku, ušmudlaný hloupý macku!“ Ale Šmudla to nevzdal a zkusil to ještě jednou: „Dám ti mlíčko!“ Ale Punt'a zahafal a bylo zle. Šmudla se dal na útěk a Punt'a běžel za ním. Šmudla rychle vběhl do nějaké škvírky, kam za ním psík nemohl a začal se rozhlížet kolem sebe.

„Tady je ale dobrot! Takové velké hrnce s mlékem, mnohem větší než moje mistička! A copak je v tomhle hrnci? Jéééé-smetana! To si dám!“ A hned začal hrncem vylizovat. Nemohl se odtrhnout, až všechnu smetanu vylízal.

„Teď ale honem odtud, mohla by mě tu najít hospodyně..“ ale bylo pozdě, hospodyně už kocourka našla. „I ty jeden, takhle mi chodit na smetanu! A ještě tak ušmudlaný!“ a Šmudla dostal pár do kožichu. Tenkrát poprvé litoval, že si ty vousy alespoň trošku neotřel.

„Ani hospodyně mi nedopřeje trochu smetany,“ našel si pro sebe výmluvu a vyšoural se ze dvora. Ani nevěděl jak a ocitl se u rybníčku. Vylezl si na lávku a díval se smutně před sebe. Nikdy tu ještě nebyl. Taky co by tu dělal! Podíval se před sebe dolů do vody.

„Co se to na mě dívá za dědka?“ Kocourek se lekl a začal se bát. Chtělo se mu utéct, ale byl tak zkoprnělý, že se ani nepohnul. Vtom ve vodě uviděl ryby.

„Divná stvoření,“ pomyslel si, „že jim v té vodě není zima!“ Ale rybám voda vůbec nevadila, vesele se v ní šplouchaly a Šmudla poznal, že se mu smějí: „Podívej se na svůj obrázek!“

„Cože? To jsem já? Vy lhářky!“ ale ryby se nedaly odradit: „A kdo jiný?“

„Já jsem přece mladý hezký kocourek, a ne taková obluda. Myslíte si že vám naletím?“ Šmudla se rozzlobil a několikrát na ryby cáknul, ale ty už byly hodně daleko. Místo toho Šmudla postříkal sebe. Rychle se otřepal a honem si prackami utíral očka a tváře, aby na nich nezůstala ani kapka vody. Když se osušil, koukl zase do vody-a najednou tam na něj koukal krásný kocourek s černou hlavou a bílým tělíčkem.

„To jsem přece já, Černohlávek! Pojd'te se podívat, ryby hloupé, že jsem opravdu krásný a mladý kocourek a ne nějaký dědek!“ A ryby jako na zavolanou hned připluly.

„Jsi to ty, jsi to ty, ale umytý!“ volaly ryby.

„A kam jste schovaly toho dědka?“ Ptal se Šmudla.

„Byl jsi to ty-nemytý!“ volaly zase rybky. Ale Šmudla se s rybkami ještě dlouho přel.

Pak jej najednou něco zezadu chytilo. Byla to jeho maminka. Měla o něj strach, a tak se ho vydala hledat.

„To jsem ráda, Černohlávkou, že už nejsi Šmudla!“ a přivinula jej radostí k sobě. Kocourek tomu všemu moc nerozuměl, ale byl rád, že se na něj maminka nezlobí. Všechno mamince vyprávěl, ale maminka se jen smála a vysvětlila kocourkovi, že ho vlastně rybky naučily si mýt obličej studenou vodou.

Potom se s maminkou vydal domů. Když přešli dvůr, všechna zvířátka se otáčela a divila, jaký je Šmudla krásný kocourek! A byla ráda, že už se Šmudla umí mýt. Největší radost ale měla maminka a Mourek s Mícou. A všichni spolužáci s panem učitelem.

A Šmudla teď chodil do školy rád, protože se mu nikdo nesmál. Denně se myl u rybníčku a vzpomínal s rybkami se smíchem na své první umytí.

Jednou, už bylo pozdě večer, někdo zaklepal a řekl, ať jde Černohlávek ven. Kocourek se trochu lekl, ale přece vyšel. Venku na dvoře na něj pěkně v zástupu čekala všechna zvířátka a jakmile se kocourek objevil, spustili:

„kdo se myje, je náš kamarád. Teď tě máme rádi, jsme tví kamarádi.“ A Šmudla měl z jejich kamarádství velkou radost. Vlastně-Šmudla ne, protože od té doby mu už nikdo neřekl jinak, než Černohlávek.

POVÍDKA O ZUBNÍM KARTÁČKU

Milé děti, jistě si myslíte, že kartáček na zuby je moc malý na to, abychom vám o něm vyprávěli celou jednu povídku. Ale to se mýlíte, protože kartáček je moc důležitý, chrání naše zdraví, a to je starost nemalá. A představte si, že jsou na světě děti, které s ním žijí v nepřátelství a brání mu v této povinnosti!

To byl jednou jeden kartáček, který patřil malé Ivance. Byl to pěkný kartáček a maminka jej přinesla Ivance zároveň s umělohmotným kelímkem na vyplachování pusy. Ivančin kartáček neměl ani tvrdé štětinky ani měkké, byl prostě akorát na dětské zoubky. A kdyby si kartáček mohl něco přát, bylo by to právě to, aby mohl udržovat Ivančiny zoubky ve zdraví a čistotě.

A teď uslyšíte, jak mu Ivanka v tomto dobrém úmyslu bránila.

Ivanka si totiž velmi nerada myla zoubky. Každé ráno jí maminka připomínala, aby si je vyčistila. Teprve potom Ivanka šla k umyvadlu, dala si na kartáček pastu, několikrát si jím přejela sem a tam a byla s čištěním hotová. Pak zastrčila kartáček na stojánek nad umyvadlem a šla si hrát.

A kartáček stál smutný ve stojánku a byl smutný. Ivanka totiž po vyčištění kartáček neumyla, takže měl mezi štětinkami zbytky pasty a Ivančiny sliny. A takhle zůstal, než maminka zase večer Ivance připomněla, aby si před spaním umyla zuby. A tak Ivanka přišla unaveně k umyvadlu, vymačkala trošku pasty na kartáček, přejela si jím sem a tam a zase jej bez umytí vrátila zpátky. Tak si, děti, jistě umíte představit, jak ten kartáček za chvíli vypadal! Štětinky se mu rozlézaly, měl mezi nimi zbytky pasty a potravin, které kartáček vybral Ivance ze zubů. Takhle znečištěný kartáček ovšem nadělal více škody, než užítku.

Však to také Ivanka brzy poznala-rozbolel jí zub! Nejdříve bolet jenom malinko, potom ale čím dál víc. Ivanka si držela tvář oběma rukama a naříkala: „Maminko, mě bolí zub!“

Maminka se ptala: „Který zub tě bolí?“

Ivanka ukázala: „Tenhle vzadu.“

„Máš v něm díрку, Ivanko, musíš jít k zubařovi, aby ti zub zaplomboval.“ Ale Ivanka plakala, že nepůjde, že se zubaře bojí.

„Ale čeho se bojíš? Čím víc to budeš odkládat, tím víc tě zoubek bude bolet.“

„Tak to raději půjdu hned!“ Řekla Ivanka statečně. A tak hned s maminkou vyrazily.

U zubaře Ivanka nikdy předtím nebyla. Teď se jí tam všechno líbilo-usměvavá sestřička, hodná paní doktorka, velké pohodlné křeslo kam si mohla Ivanka sednout a i zrcadlo, ve kterém jí paní doktorka prohlížela zoubky. Když pak doktorka začala vrtat a plombovat kazící se zub, Ivanku to vůbec nebolelo, i když to vydávalo podivné zvuky, a Ivanka tomu byla moc ráda.

„Nebolelo tě to, protože jsi přišla včas,“ řekla paní doktorka. „Teď máš zub zaplombovaný. Dávej pozor, ať se ti nepokazí další zuby!“

„Jak si mám dávat pozor?“ ptala se Ivanka.

„Moc nemlsej. Cukroví a bonbony kazí zuby, zvlášť když si je potom pořádně nevyčistíš.“

„Čistím si je ráno a večer,“ řekla Ivanka.

„A dobře si je čistíš?“ ptala se lékařka.

„Kartáčkem a pastou,“ odpověděla Ivanka.

„A staráš se pěkně i o svůj kartáček? Protože když se ti kartáček má starat o zuby, musíš se ty starat o něj.“ Ivanka ale nevěděla, jak se o takový malý kartáček starat.

„Musíš dbát, aby byl vždycky v suchu a čistotě.“

„Mám ho u umyvadla ve stojánku.“

„A copak děláš, když ti spadne na zem? Určitě se ti to už někdy stalo.“ Zeptala se lékařka.

„Stalo, ale hned jsem jej vrátila zpátky do stojánku.“

„A neumyla jsi jej, vid’?“ odpověděla doktorka. „Zapomínáš, že na zemi je spousta nečistot, které nejsou okem vidět. A když si tím neumytým kartáčkem potom čistíš zuby, zanesesh si tu špínu mezi zuby a ty se ti potom kazí.“

Ivanka si hned slíbila, že se o svůj kartáček bude dobře starat, aby měla své zoubky zdravé a krásně bílé. Hned jak přišla domů, pořádně svůj kartáček umyla a starala se o něj každý den.

O ŠPINAVÉ GINULCE

Dnes už všechny děti ví, že si před každým jídlu mají umýt ruce, že si každé ráno mají omýt obličej a ruce a že si mají omýt každé ovoce před tím, než je začnou jíst. Některé děti to dělají pečlivě, jiným je třeba to pořád připomínat.

K těm dětem, kterým to maminka pořád musela připomínat patřila i malá Ginulka. Ráno se nechtěla mýt, zuby si vůbec nečistila a když si před snědením měla umýt nějaké ovoce, bylo to vždycky s velkým křikem.

Když jednou maminka nebyla doma, rozhodla se Ginulka, že z domova uteče a půjde tam, kde se nemusí mýt a ani dělat žádnou z těch nepříjemných věcí, které si dospělí vymysleli, aby děti trápili. Bude si prostě dělat co sama chce. Tak milá Ginulka šla a šla, a už jí bolely nožičky, když přišla do hlubokého lesa. Už se stmívalo a Ginulka dostala strach, protože zjistila, že cesta dál nevede. Zpět k mamince jít nechtěla, a tak si sedla u cesty a přemýšlela. Má jít domů, nebo dál do lesa, kam až ji nohy ponесou?

„Domů nepůjdu, půjdu dál“ říkala si pro sebe. A taky šla. A šla a šla, až přišla k chaloupce, ve které bydlela medvědí rodina s medvíďaty. Zaklepala na dvířka a čekala, kdo jí přijde otevřít. Otevřel jí starý medvěd a divil se, co v tak pozdní hodinu dělá v hlubokém lese. Ginulka nejprve váhala, ale potom mu vysvětlila, že odešla z domova, protože ji nebaví se česat a mýt a čistit zoubky a že hledá někoho, u koho by mohla zůstat a dělat si, co sama chce. Medvěd se zarazil nad tím, co mu Ginulka právě řekla, zakroutil hlavou a řekl:

„Tak to u nás zůstat nemůžeš, my medvědi jsme velmi čistotní, ostatně jako každé zvířátko. Myjeme se, čistíme si zuby, češeme si srst. Kdybychom to nedělali, srst by nám vypadala, i zuby by nám vypadali a to bychom nemohli kousat potravu. Kdepak, mým dětem bys šla špatným příkladem, u nás zůstat nemůžeš. Zkus jít za liškou, ale pochybuji, že tě přivítá jinak, než já.“ A ukázal Ginulce cestu.

„Liška bydlí kousek odsud, jistě mě nevyhodí,“ myslila si vzdorovitě. Když došla k lišce, zaklepala na dvířka. Liška jí otevřela, ale když neviděla nikoho jiného než to špinavé děvče, zase chtěla zavřít, ale Ginulka ji zarazila:

„Liško, copak mě nepoznáváš? To jsem já, Ginulka, už jsem ti jednou zachránila život před mysliveckým psem!“ Liška si ji pořádně prohlédla a potom vykřikla: „Jemine, Ginulko, málem jsem tě nepoznala! Copak se ti stalo že jsi tak špinavá? Pojď dovnitř, můžeš se u nás umýt a zůstat do rána.“

„Umýt mne chceš? Tak to teda za pozvání pěkně děkuji! To raději půjdu k někomu jinému, třeba k zajíci.“

„Jen proto, že tě chci umýt, abys byla čistá a zdravá, nechceš jít ke mně? Tak to si jdi kam chceš!“ Odpověděl jí liška. „Ale nemysli si, že tě jiná zvířátka přijmou, protože my zvířátka jsme čistotná, někdy mnohem čistotnější než lidé.“

„A proč jsou čistotná? Proč se myjí a češou, když jim to nikdo neporučí?“ Divila se Ginulka.

„Už od malinka jsme takoví,“ odpověděla liška. „Myjeme si srst a tlapky, čistíme zoubky. Každý den si brousíme drápky. Jak myslíš, že by zvířátka vypadala, kdyby tohle nedělala?“

„Když mně se to nechce dělat! Proč bych si nemohla dělat co chci, aby mi nikdo neporoučel? Jablko nebo hrušku jsem už tolikrát snědla neumytou, a ještě se mi nic nestalo, jak maminka neustále tvrdí.“

„To máš pravdu, ale to je jen náhoda a ta nemusí být vždycky. Když jsem byla jednou na lovu, zatoulala jsem se až ke škole a tam se děti zrovna učily, že ovoce by měly jíst umyté. Jinak že se jim do břicha dostanou takoví malí nepřátelé a nadělají jim tam pořádnou neplechu. Prý v břichu koušou, dovádí, škrábou, až se takovým neposlušným dětem jako ty musí na pomoc zavolat doktor.“

„Tomu ale nevěřím,“ řekla Ginulka, „protože jsem na ovoci ještě nikdy žádného takového tvora neviděla.“

„Ani jsi vidět nemohla, protože oni pouhým okem vidět nejsou. Aby je mohl pan doktor vidět, musí si vzít takový přístroj, jmenuje se mikroskop.“

„Ale já se jich přece nebojím. Skřítkové sem, skřítkové tam, už vím ke komu půjdu. Půjdu k vepříkovi, však tomu nebude vadit, že jsem špinavá.“

A opravdu, vepříkovi to nevadilo. Však ani on nebyl nejčistší. A jeho domeček byl tak špinavý, že ani nebylo vidět, jakou má barvu. Vevnitř se válelo po zemi neumyté nádobí, no hrůza. Ale Ginulce se tu zpočátku líbilo. Nikdo si jí nevšímal, mohla po lese běhat jak chtěla, nemusela se mýt ani česat, ani si čistit zoubky. Dokonce jí nevadilo, že si s ní nechce žádné zvířátko hrát, protože byla tak špinavá a tak smrděla, že se to nedalo snést.

A tak dny ubíhaly. Až jednou začalo Ginulku pobolívat břicho. A kdyby jenom břicho! Bolet ji začal i zub. Píchání a bolení nepřestávalo, dokonce naopak vzrůstalo. Bolest břicha byla přesně taková, jak ji popisovala liška.

Zub jí vytrhl vepřík. Ale to víte, vepřík měl špinavé pracky, takže se jí do rány dostala špína. A to byla bolest! Otekla jí celá tvář a ještě se jí stupňovala bolest v břichu.

Vepřík běhal od jednoho zvířátka k druhému, ale ani jedno jim nechtělo pomoci. Všichni říkali: „Co chtěla, to má. My jsme ji na následky upozorňovali.“

A tak nezbylo, aby vepřík šel pro Ginulčinu maminku, aby si ji odvedla. A Ginulčina maminka? Ta byla ráda, že je Ginulka na světě, však si už myslela, že se Ginulka nadobro ztratila. Maminka vzala Ginulku k doktorovi. Ten ji prohlédl, ošetřil a nařídil ve všem naprostou čistotu. Proto hned, jak ji maminka přivedla domů, strčila ji do vany a pořádně vydrhla. Tři mýdla na ni spotřebovala a voda z Ginulky byla černá jako uhel-tak byla špinavá! Potom ji maminka uložila do čisté postele ve vyvětraném pokoji, na tvář jí dala studený obklad a na lžičce medicínu proti bolení břicha.

Ginulka byla ze všeho unavená a taky byla ráda, že už je zase doma. V duchu si slíbila, že už ve všem maminku bude poslouchat, protože jí nikdy nic nenařizuje zbytečně, o tom už se Ginulka přesvědčila.

A potom šťastně usnula...

O MALÉM PECIVÁLKOVĚ

Před dávnými časy žil v malé chaloupce u lesa chudý dřevorubec, a ten měl tři chlapece. Ti byli také jeho jediným bohatstvím. A kluci rostli jako z vody. A jak už to tak bývá, měla máma přeci jen nejraději toho nejmladšího. A jak mohla, podstrkávala mu nenápadně jablíčko, nebo nějakou tu dobrotu, aby to ti ostatní buřiči, jak jim říkala, neviděli. A to právě byla chyba. Klučina si moc brzy zvykl na mámino laskání a obdarování.

Protože bylo v chaloupce málo místa, rozhodla máma jednou, že kluci půjdou na půdu. Vystěhovala tátu a oba starší sourozence, ale mladšího si nechala dole a ustlala mu na peci, aby mu bylo pořád pěkně teploučko. Ale ti dva starší si z toho nic nedělali. Jak se probudili, oči promnulí, hned vyběhli k řece, ve studené vodě se vymáchali a nikdo je nikdy nemusel hodit, aby se umyli. Po koupeli si vyčesali vlasy, aby jim ve vlasech nezůstalo jediné smítko ze sena. A zuby si čistili tvrdou kůrkou z chleba, jak je to naučila babička.

Zato ten nejmladší, ten se mámy nazlobil! Když už ti dva byli oblečení, vyvaloval se na peci a vzdychal. Mýt se nechtěl a vodu chtěl vždy ohřátou. A to ho maminka ještě musela mýt sama! A když máma musela jít podojit krávu a neměla na něj ráno čas, umýt se moc rád zapomněl. Ale když začal chodit do školy, bylo ještě hůř. Protože byl líný a z pece slézal dlouho, chodil do školy pozdě a ještě neumytý, neučesaný, na rukách a za nehty špínu. Jakmile přišel ze školy domů, hodil brašnu na zem a rychle vylezl na pec, kde se vyvaloval celý den. A tak mu všichni začali říkat Peciválek.

Protože se peciválek nerad procházel v lese a po loukách a jen se hřál na peci, byl hodně choulostivý. Byl bledý a zimomřivý. A protože stále fňukal, nechávala jej máma radši ležet na peci. A tak se každým dnem stával línějším, ubrečenějším a bledším.

Jeho bratři však byli červení, zdraví a veselí. Když se Peciválek konečně rozhodl jít taky ven, balila ho maminka do svetrů, prý aby nenastydl. Ale bylo ještě hůř-jakmile venku zafoukal větříček, běžel s pláčem domů, že je mu zima. A začal mít ze všeho strach. Bratři se mu smáli, protože se nebáli ničeho.

Skoro každý den běželi do lesa pomoci tátovi nasekat a nasbírat dříví, a dovézt domů, aby měli čím topit. A uvezli takovou hromadu, že až je i táta obdivoval. A po takové práci jim pořádně vyhládlo a spořádali brambor a chleba za dva. Jednou jim táta v lese připravil překvapení. Když šli kluci nasbírat dříví, zahrabal do popela několik brambor. Když se vrátili zpátky, byly brambory už hotové a táta je vyhrabal z popela. To byla dobrotka! Klukům moc chutnaly.

Ale Peciválkovi nechutnalo nic. Ustaraná máma mu krupičnou kaši vařila, máslem a medem polila, ale nebylo to nic platné. Ať se snažila jak chtěla, ve všem se jen rejpal a fňukal.

A tak byl pořád bledší a slabší, všeho se bál-stal se z něj strašpytel! V noci mu maminka musela nechat svítit lampičku. Ani okno nesmělo být otevřené, hned si stěžoval, že je mu zima. Jak vyšel před chalupu trochu se projít, hned se vracel s pláčem, že ho chce kočka poškrábat nebo pes pokousat. V noci špatně spal, děsil se, probouzel a plakal.

Když začal chodit do školy, maminka ho musela doprovázet. I taška mu byla těžká, tak mu ji musela nosit ustaraná máma. Aby mu tašku nosili bratři to nechtěl, chtěl u sebe mít mámu. Nejradši by si ji nechal i ve škole, ale to nešlo. A tak byl ve škole moc nešťastný. Nic ho tam nebavilo, pořád plakal že chce k mámě. Kluci i děvčata se mu smáli, ani pan učitel si s ním nevěděl rady, a tak jednou zavolal Peciválkova otce. Dlouho se radili a táta nakonec slíbil, že se kluka pokusí napravit. Už bylo taky na čase, všichni ve vsi se mu totiž smáli.

V noci se dlouho radil s maminkou, ta o žádné nápravě nechtěla slyšet, že prý všichni chudáčkovi ubližují a jsou na něj zlí. Táta nakonec mávl rukou a nechal to být.

Až všechno jednou změnila nenadálá událost. Všechny děti ve vesnici onemocněly nějakou neznámou nemocí. Musela se dokonce zavřít i škola a lidé zavolali doktora z města. Doktor přijel a potom dojížděl do vesnice i do samot v lesích každý den.

I v dřevorubcově chaloupce onemocněli všichni tři chlapci. Ti dva starší se ale zotavili rychle, protože byli svěží a měli silná srdíčka. Ale s tím nejmladším byly největší potíže. Byl nemocný nejdéle z celé vesnice. Pan doktor jej prohlížel každý den a když už se konečně začal také uzdravovat, řekl mamince:

„Chcete-li, aby byli Váš nejmladší synek zdravý, musí přestat s tím peciválostvím. Musíte s ním po úplném uzdravení zacházet opatrně, ale až zesílí, pamatujte na jeho zdraví-to peciváloství mu, jak vidíte, neprospívá.“

Pan učitel řekl všem dětem ve škole, že musí Peciválkovi pomoci. Jako dobří kamarádi a kamarádky mu musí pomáhat! A děti slíbily.

A když se po dlouhé době Peciválek vrátil do školy, byl překvapený-všechny děti se na něj usmívaly, měly ho rádi, pomáhaly mu dohnat zameškané učení. I oba bratři pomáhali.

A Peciválek se začal dívat na svět radostněji. Byl mnohem veselejší, čistotnější a začal i cvičit. Zpočátku mu nešlo všechno, ale když se mu za chyby nikdo neposmíval, nic si z chyb nedělal a už neplakal. Snažil se dokonce ty chyby napravovat. I pan učitel z něj měl radost! A za rok by byl nikdo Peciválka nepoznal. Byl čilý, zesílil, tváře mu zrůžověly, nebál se studené vody a dokonce se už neválel za pecí. Pokaždé běhal s bratry venku, pomáhal sbírat dříví, pomáhal i doma mamince. Byl čistotný a nepolekal se ani nejsilnějšího psa ve vsi.

A tak uplynulo mnoho let.

Chlapci vyrostli z muže, z nejstaršího se stal horník, z prostředního kovář ve vsi a z Peciválka lesník. A nikdo už si ani nevzpomněl na to, jak se dřív bál do lesa i ve dne.

ZBYTEČNÁ VÁLKA

Za jednou ulicí byla stráň, na které se scházely všechny děti z vesnice i nedalekého městečka. A pod strání byla louka. Teda louka se jí jen říkalo, byl to spíš kus udusané země porostlý trávou, ale na kopanou a všelijaké oblíbené dětské hry nemohlo být nic lepšího. A proto se tam hrály důležité fotbalové zápasy. A nikdo se proto nemůže divit, když vidí Frantíka, nejlepšího brankáře z okolí, jak si občas při skoku po nějakém záluďném míči rozbije koleno. „To je toho,“ říká si Frantík, „to se stane přeci každému!“ A tak koleno nechá být.

A dneska to udělal zrovna tak. Ale když šel domů, cítil, jak koleno páli a sem tam v něm šubne. Byl ale trochu strašpytel, a tak o tom doma neřekl. Báł se totiž, že mu to tatínek ošetří a bude to moc pálit. Ale tatínek si toho naštěstí včas všiml. Vytáhl domácí lékárníčku, Frantíkovi koleno očistil, postříkal a bylo to dobré. Potom už Frantík necítil ani bolest, ani šubání a byl rád, že to čištění vlastně ani tolik nebolelo. František si vlezl do postele a brzy usnul.

Ani nevěděl, jak dlouho spal, ale najednou slyšel, jak ho někdo volá. „6e by už bylo ráno?“ divil se a otevřel oči. Ale byla úplná tma a jen světlo z pouliční svítlny dopadalo oknem do pokoje. A najednou Frantík vykulil oči! Před ním na peřině stála malá podivná postavička. Vypadala jako úzké vajíčko, ale měla ruce a nohy a na hořejším konci Frantík rozeznal i oči. Barvu měla takovou zvláštní, průsvitně bílou. Když postavička viděla, že si jí Frantík všiml, zasalutovala a řekla obyčejným, ale rázným vojenským hlasem: „Posílá mě nejvyšší velitel vojska bílých krvinek, abys viděl, jak těžký je boj bílých krvinek.“ A postavička opět zasalutovala.

Frantík byl moc překvapený a nevěděl, co říct. A byl také hodně zmatený, vlastně vůbec nerozuměl tomu, co mu ta podivná postavička řekla. A asi to na něm bylo vidět, protože postavička řekla: „Ničemu se nediv, Frantíku, všechno ti hned ukážu a vysvětlím. Tak pojď, ať do rána něco stihneme.“

„Ale jak?“ Myslel si Frantík. „Jak, když je ta postavička jako můj palec?“ ale než se stačil zeptat nahlas, zatmělo se mu před očima. Když je znovu otevřel, stál s tou postavičkou v podivném prostředí. Takovou krajinu ještě neviděl! Nikde ani památky po nějakém stromu nebo kytce, dokonce ani tráva tu nerostla! Jen zvlněná krajina a místo země zvláštní červená hmota. A vedle něj stál velitel. Už ale nebyl tak malý, všechny ty postavičky byly najednou stejně velké, jako on.

„Pojď, všechno ti vysvětlím.“ Usmál se na něj ten velitel. Neušli ale ani pár kroků a uslyšeli nějaké hlasy. Poručík Krvinka chytil Frantíka za ruku a utíkali za nejbližší kopeček.

„Podívej se tam,“ ukázal poručík na návršíčko, odkud slyšeli hlasy.

Nahoře za návršíčkem se pomalu vynořovaly postavy. Ale jaké! Naháněly pořádný strach. Jedna ta stvůra měla osm rukou, druhá velkou tlamu s obrovskými tesáky, třetí se plazila jako drak z pohádky. Naštěstí ale ta strašná stvoření přešla a za chvíli zmizela někde za kopcem.

„To byly bacily, někdy se jim také říká mikroby,“ řekl poručík Krvinka Frantíkovi, který byl ze všeho ještě pořád překvapený. „Tohle to,“ ukázal poručík kolem sebe, „to je totiž rána na lidském těle. Víš, jakmile si někdo odře kůži, pořezá se nebo jinak poraní, hned vznikne takovéhle bojiště a začne strašná válka. Jsou všude-ve vzduchu, ve vodě, v hlíně. A jakmile vznikne někde na těle rána, hned se do ní vrhnou, množí se, dělají neplechu. Potom právě kvůli nim rány hnisají a dělají se boláky. A my, bílé krvinky, s nimi bojujeme.“ A po chvíli pokračoval: „Ty asi nevíš, že v krvi jsou červené a bílé krvinky vid? Červené mají také spoustu úkolů. Bránit ale tělo před těmi bacily máme my, bílé krvinky.“

Frantík s velitelem vyšli na malý pahorek. Vtom uviděli velké množství bacilů a dalších krvinek, jak spolu bojovali. Už to vypadalo, že krvinky přesile podlehnou, ale

najednou se odněkud vyhrnuly další krvinky a z bacilů po chvíli nezůstal ani jeden. Všechny je statečně přemohly.

Vtom k nim přišel velitel oddílu, ještě udýchaný po boji. „Zatím jsme je přemohli, ale vrchní velitel říká, že by tady mohl být ten nejhorší a nejnebezpečnější bacil Tetanus. Můj oddíl právě prohledává okolí.“

„Tak to půjdeme s vámi,“ řekl poručík Krvinka. „Tetanus je totiž skoro nepřemožitelný,“ vysvětloval Frantíkovi. „Jakmile se dostane do krve, je zle. Člověk obvykle umře.“

„Kdyby si lidé ránu alespoň vyčistili,“ vzdychl velitel oddílu, „ty velké hromady hlíny a kamení jsou totiž nejlepší pevností pro všechny bacily a mikroby.“ Frantík sice přikyvoval, ale měl špatné svědomí, když si vzpomněl na svoje koleno. A v duchu si slíbil, že si příště koleno vyčistí.

Boje ale ještě nepřestaly, občas na ně zaútočil nějaký bacil. Ale krvinky jej vždycky statečně zlikvidovaly.

Frantík se zrovna rozhlížel po návrší, když se hrozně lekl-v několika řadách se na něm vynořovaly bacily! Řady se táhly, kam až Frantík dohlédl, napravo i nalevo. Byli obklíčeni. Celé vojsko bílých krvinek i s Frantíkem a poručíkem Krvinkou se schovalo v nejbližší hroudě, ale bylo pozdě. Byli obklíčeni.

„Je jich moc, ale jen tak se nedáme,“ řekl velitel krvinek. Frantík už rozeznával pařáty a velké zuby, kruh kolem krvinkového vojska se zužoval a zužoval. Vtom ale zadní řady bacilů zakolísaly a někteří bacili se rozpustili.

„Hurá!!!“ křičely krvinky, „Konečně-kysličník!“ Teď si Frantík vzpomněl, že je to ta tekutina, kterou mu tatínek čistil koleno.

„Přišlo to v poslední chvíli,“ řekl velitel. „Kdyby si lidé ošetřili rány včas, bylo by dávno po nebezpečí. Někdy bacily přemůžeme, ale někdy na ně sami nestačíme a potom můžou vzniknout různé nemoci a boláky, které člověka dlouho trápí.“

„A teď se vydáme na zpáteční cestu,“ řekl poručík Krvinka. Velitel zasalutoval a řekl Frantíkovi:

„Doufám, že ses poučil a že tě to přesvědčilo!“ A Frantík kýval hlavou, že ano.

„A teď honem domů. A dobrou noc!“ Frantík ani nestačil odpovědět, a už byl zase sám ve své postýlce. A když se rozkoukal, viděl jenom světlo z pouliční svítilny a na polštáři stála zase ta malá postavička.

„Chtěl jsem ti ještě říct, Frantíku, že to, co jsme zažili, se opravdu stalo-a dokonce na tvém koleně. Protože jsi tak neopatrný, chtěli jsme ti ukázat, jaké nebezpečí hrozí i z malé ranky. Doufám, že se nám to podařilo.“

Pak zasalutoval a byl pryč.

Od té doby Frantík rozbitá kolena vždycky pečlivě ošetřil. Dnes už ví, jaká nebezpečí číhají ve vzduchu, v zemi a dokonce i ve vodě na každého, kdo je neopatrný, a jak strašní jsou nepřátelé z říše bacilů a mikrobů.

HELENKA UŽ VÍ, JAK NA TO

„Tati, půjdeš se mnou pouštět draka?“ Ptá se malá Helenka. Ale tatínek odpoví: „Tak rád bych šel, Helenko, ale opravdu nemůžu, povinnost volá. Víš přece, kolik dětí u Vás ve třídě stůně! Musím navštívit ještě několik holčiček a chlapečků, prohlédnout je a říct jejich maminkám a tatínkům, jak se o své malé pacienty mají starat, aby netrpěli víc, než je třeba. A mám nahlášené dva nové případy, tak se musím jít podívat, jestli to není nakažlivá nemoc, aby se zbytečně nešířila.“

„Tati, a co je to nakažlivá nemoc?“ Zeptala se Helenka.

„Až se vrátím, ukážu ti večer, kdo je původcem nemocí a povím ti něco o tom, jak se nakažlivé nemoci šíří. Ale teď už musím jít.“

Helenčin tatínek je dětský lékař. Proto je tak často pryč, pořád jezdí za svými pacienty. A Helenka hned tatínkovi připravuje tu nejpohodlnější židli, aby se mu dobře sedělo, až bude večer vyprávět.

Večer už byla Helenka po večeři, ale tatínek pořád nešel. Maminka už Helence řekla, že je čas jít spát, ale Helenka si vyprosila ještě chvilku. A vtom už uslyšela, jak přijelo auto-a tatínek byl doma. Chvilu to ale ještě trvalo, než přišel za Helenkou do pokojíčku. Nejprve se pořádně umyl, převlékl a – konečně přišel.

Ale židle, kterou Helenka připravila, se vůbec neuplatnila. Tatínek si Helenku odvedl rovnou do své pracovny. Vyndal ze skříně mikroskop, kápl na sklíčko trochu vody a už ukazoval Helence, jaký je čilý život v kapce vody.

„Vidíš Helenko ty malé tvorečky, kteří se tak čile pohybují? To jsou bakterie. Některé jsou neškodné, některé dokonce pomáhají. Ale je mnoho těch, které škodí. Říkáme jim bacily a těm nejmenším viry.“

„Tak, a teď si sedneme na gauč a já ti povím, jak se tyto malé škůdci rozšiřují.“

Helenka zapadla do měkkých polštářů a poslouchala. Její mysl byla ale zaujatá tím, co viděla v mikroskopu. Náhle se jí zdá, že z mikroskopu vystupují malí mužíčkové, a že se hromadí kolem ní. To už nemluví tatínek, ale ti drobní trpaslíci s tváří plnou zlomyslnosti a s všelijak pokroucenými tělíčky.

A Helenka slyší hlas jednoho z nich, který vypadá zvlášť ošklivě:

„Čím dál tím víc se rodu bacilů a virů daří špatně. Lidé jsou chytrí, dovedou najít prostředky, jak nás hubit a zabíjet dřív, než stihneme ohrozit jejich zdraví. I když se nám povede dostat se až k nim, dovedou se ubránit. Kolik našich bratrů podlehl jen náporu protivného paraleny! A takových nepřátel, kterým lidé říkají léky, je víc a víc.“

„A nehrozí nám všem úplná záhuba? Máme vůbec možnost dostat se až k lidem?“ Ptal se jiný malý mužíček.

„Je vidět, že jsi ještě nic nezažil,“ odpověděl mu starší bacil. „My máme i mezi lidmi své spojence. A budeš asi překvapený, ale našimi největšími spojenci jsou děti!“

„Děti?“ Žasl ten malý bacil.

„Přesně tak, děti. Jsou nerozumné a neposlušné. Dostanete-li se do blízkosti dětí, máte skoro vyhráno. Děti už se postarají, aby nám pomohly. A nejradši mám dětské ruce. Jsou pořád špinavé, a z nich je už jen krok do pusy, a pak do celého těla. A ani nemusíte skákat, děti si totiž málokdy umyjí před jídlem ruce, takže vám do pusy pomohou samy. Školák cestou ze školy pohladí kdejaký plot, sebere kdejaký kámen, víří prach-a v něm se nám daří dobře. No a s prachem se dostaneme na jeho ruce, z ruky na tužku, kterou při písemné práci okusuje, no-a jsme tam, kde chceme být-v puse.“

„Ale všechny děti takové nejsou, sám si mi říkal, že některé děti se myjí rády a často, aby nás zahaly pryč.“ namítl malý bacil. Ale starý mu hned řekl, že třeba v šatnách při přezouvání děti víří prach, a vzduchem bez problémů doletí k nosu nebo puse i těch čistotných dětí, a ty je potom vdechnou, aniž by o tom věděly.

„A nejlepší je kašel a kýchání,“ pokračoval ten starý bacil. „Když někdo kašle nebo kýchá, málokdy si drží ruku před pusou, a my pak můžeme letět vzduchem kam se nám zachce. Některé děti ale používají kapesníky, a z těch se nám špatně dostává ven, a většinou tam umřeme.. Ale to dělá málokteré dítě.“

„Já se do těla dostávám nejlíp přes rozbitá kolena a lokty,“ povídal jeden bacil. „Děti nikdy nechvátají, aby si ránu vyčistily. Skoro vždycky nařikají, že ošetření rány bolí, pálí, škubou sebou.. V takové otevřené ráně se vždycky snadno uchytím.“

„Tak vidíte, cest se najde hodně, rozhodně nevymřeme. Jen se vyhýbejte slunci, mrazu, čistotě, ale věřte prachu a špíně. Ale hlavně důvěřujte dětem, které vám vždycky rády pomohou.“

Helenčina hlava kolísala níž a níž, až schůzi mužíčků přerušil tatínkův hlas:

„Helenko, mě se zdá, žes tu usnula! Pojď, je načase, abys šla do postele. Až zase bude někdy chvilka, povím ti o těch malých škůdcích lidského zdraví.“

Když se Helenka ráno probudila a přišla do školy, ptala se spolužáků: „Že mi pomůžete bojovat proti bacilům, aby můj tatínek měl míň práce a víc času na mě?“ Ptala se kamarádů. Helenčini kamarádi znali jejího tatínka dobře, vždycky, když byli nemocní, chodíval je léčit.

Od té doby, co Helenka všem dětem ve třídě vyprávěla o bacilech a virech, je v její třídě nejméně nemocných dětí.

AKROBAT NA SILNICI

Nováčkovic Jirka měl, jako každý správný kluk, spoustu kamarádů. Měl Frantíka, Toníka a spoustu jiných kamarádů, ale dva z nich měl úplně nejraději a spojovala je společná vášeň. Nebyl to ale ani fotbal, ani spolu nechodili na ryby nebo plavat-jezdili spolu na kole!

A první jej dostal Jirkův kamarád Pepík. Pepík byl nejchytřejší, nejjobratnější a nejochotnější z celé třídy, všechno uměl dobře a včas, úkoly měl vždycky na jedničku a ke všemu byl ještě dobrý kamarád. A moc pilně trénoval na všelijaké sportovní soutěže, takže nebylo divu, když vyhrál kdejaké sportovní závody. A na jednu takovou sportovní soutěž se sjeli chlapi z celého okolí, a i když byli většinou starší a silnější než Pepík, museli se smířit s tím, že je všechny předjel. Však se uměl vypořádat i s nečekanými překážkami, jako bylo například ošetřování raněných po cestě. Sám od sebe by asi také nevěděl co dělat, ale chodil tehdy do kurzů Červeného kříže, a tam se leccemu naučil.

A tak Pepík vyhrál první cenu, a tou bylo právě to kolo. Kolo vypadalo překrásně, bylo celé stříbrné, lesklo se novotou-prostě ideál všech kluků. A Pepík si to kolo po závodech opatrně vedl přes ulici domů, aby ho takhle krásné ukázal rodičům.

Ale to byla také první a poslední Pepíkova opatrnost. Po slavnostním předvedení doma kolo vytáhl ven a do večera na něm jezdil jako cirkusový akrobat. Naskakoval a seskakoval z něj za jízdy, jezdil bez držení, pak si dal nohy skrčmo před sebe-prostě jako opravdový akrobat!

Jirkovi, který Pepíka moc prosil, kolo z kamarádství na chvílku půjčil, ale i ta chvílka stačila, aby si Jirka přál kolo víc, než cokoli jiného. Další v partě byl Ruda a i jemu se jízda na kole náramně zalíbila. A Pepík byl dobrý kamarád, oběma spolužákům kolo půjčil, když chtěli. Ale mít vlastní by bylo přeci jenom lepší..

A do půl roku měli kolo i Jirka s Rudou. Ale abyste si nemysleli, že kluci ta kola dostali jen pro nic za nic! V životě si každý musí všechno zasloužit, a tak i Jirka s Rudou. Jirka je dostal za to, že za celý půlrok nepřinesl ani jednu dvojku, Ruda za to, že pomáhal tatínkovi v práci.

A tak na začátku školního roku měli už všichni tři kamarádi nová kola, jenom na nich vjet ven.

A tady začíná naše povídka..

Byl hezký zářivý den, sluníčko hřálo, na nebi nebylo ani mráčku a kluci se domluvili, že se pojedou projet. O všech třech klicích bylo známé, že jsou opatrní, a tak se maminky nebály pustit je spolu na projížďku za město. Ale jen z něj vyjeli, všichni se jako mávnutím kouzelného proutku změnili. A začal s tím Jirka. V jedné ostré zatáčce vyzval kamarády k závodu. Všichni tři se rozjeli z kopce a jeli moc rychle, řtili se jako tři jestřábi. Naštěstí na silnici nebyl nikdo, koho by takovou šílenou jízdou mohli ohrozit! Ale v zatáčce se taktak vyhnuli protijedoucímu autu.

„Lumpové!“ Ulevil si řidič toho auta. A měl pravdu, protože každý, kdo se pohybuje na silnici, musí dbát nejen na svou bezpečnost, ale i na bezpečnost ostatních lidí na silnicích a chodnicích.

A kluci pádili pořád dál, chvíli za sebou, chvíli vedle sebe, chvíli jeli bez držení.

A pak se to stalo. Kousek před koncem města chlapce dojel nákladní automobil, to kluci zrovna šlapali do kopce. Nákladňák byl těžký, takže jel jen o něco málo rychleji, než chlapi šlapali. A Jirka dostal nápad. Objel nákladňák z levého boku a chytil se řetězu zadní sklápěcí stěny. Zavolal na kamarády, ať je doženou a taky se nechají kousek svézt, ale vtom řidič šlápl na plyn a Jirka se kamarádům ztratil z dohledu. Jirka už jen slyšel, jak na něj kamarádi volají, aby se pustil. To ale Jirku ani nenapadlo-proč by se taky pouštěl, když se může bez námahy kousek svézt?

Auto už ale jelo vysokou rychlostí. Jirka se chtěl ještě jednou ohlédnout po kamarádech, ale to byla chyba! Nákladní auto v tu chvíli zahnilo prudce doprava a Jirka, nepřipravený na tuto změnu směru, se pustil a vjel přímo doprostřed silnice, jako by ho někdo vystřelil z děla. Viděl ještě v poslední chvíli, jak se řítí přímo naproti nějakému autu, cítil, jak se pod ním kroutí kolo, cítil prudkou bolest v pravém rameni a celé ruce.

Ale potom už necítil vůbec nic.

Ruda s Pepíkem šlapali, aby Jirku rychle dohnali. Vyšlapali na kopec a oběma se před očima zatmělo-uprostřed silnice viděli stát to nákladní auto, kterého se Jirka držel a vedle další auto. A pod tím autem hromádku, nad kterou se skláněl řidič toho nákladáku, a vedle té hromádky Jirkovo kolo.

„JIRKO!“ vykřikl Ruda a šlapal jako o život za svým kamarádem.

„Bože, jen ať není mrtvý, ať není mrtvý..“ říkal si v duchu.

Dojeli na místo a šofér se jich zeptal, jestli je to jejich kamarád.

„Je,“ odpověděl Pepík, a hned se zeptal: „Je živý?“

„Je, ale pěkně zřízený.“ Odpověděl šofér a hned zavolal sanitku. Jakmile to udělal, přinesl z auta lékárníčku. Ruda s Pepou mu alespoň pomohli zřízeného kamaráda trochu ošetřit. To už tu ale byla sanitka a záchranáři Jirku naložili dovnitř.

Ruda s Pepou se vrátili domů, cestou ani nepromluvili. Jejich rodiče je naložili do auta a odvezli za kamarádem do nemocnice. Tam se potkali s Jirkovými rodiči. Maminka plakala, tatínek byl bílý jako stěna.

A mezitím doktoři a sestřičky bojovali o Jirkův život na sále. Ten boj trval dlouhé hodiny a i když to Jirka přežil, moc dlouho ještě potom ležel v nemocnici. A když se vrátil, nebyl to už ten starý Jirka, kterého oba chlapci tak dobře znali. Chodil pomalu, s pravou rukou skoro nemohl hýbat a stěžoval si na bolesti hlavy.

Chlapcův výlet skončil moc smutně..

Pamatujte si, děti: Když pojedete kamkoliv na kole, dodržujte pravidla bezpečnosti, mějte správně vybavené kolo a helmu na hlavě. Jezděte opatrně a za sebou a NIDKY se nechtejte aut! Opatrností si ušetříte bolest a rodičům starost.